BİLGİ KURAMI: 1. Ünite

KONU: Ön Yargının Bilgi Edinmemizdeki Etkisi

Kazanım: 7. Ön yargının bilgi üzerindeki etkisini sorgulama

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

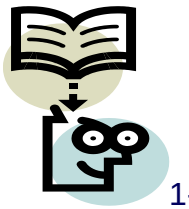

1-**Önyargı**nın anlamını sözlüklerden, ansiklopedilerden araştırınız not alınız / defterlerinize yazınız . Önyargının tanımını yapmaya çalışınız.

2- ***"Ön yargıyı parçalamak atomu parçalamaktan daha zordur."*** (Einstein)

Einstein'ın bu sözüyle ne anlatmak istediği hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

SINIF İÇİ ETKİNLİK:06

Ön Yargının Bilgi Edinmemizdeki Etkisi

1- Öğrencilere 'önyargı'nın anlamı sorulur - yaptıkları hazırlık çalışmasına dayanarak yazdıkları okutulur. Verlien cevaplara göre önyargının tanımı yapılır. (Gerekirse aşağıdaki Metin okutulur.)
2- Öğrencilerden Einstein'ın sözüyle ne anlatmak istediği hakkındaki düşünceleri sorulur.Yapılan açıklamalardan sonra ortak noktalar-görüşler belirtilir.
3- Öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilerek sınıf sorgulama topluluğuna dönüştürülür:

a. Öğrendiğiniz bir bilgiyle ilgili daha önceden ön yargılı olduğunuzu fark ettiğiniz oldu mu?

b. Bu ön yargılarınızın nedenleri nelerdir?

c. Bir bilgiyi edinirken, kullanırken ve aktarırken ön yargılarınız sizi nasıl etkilemektedir?

NE DEMEK?

ÖNYARGI (prejudice)

1. Bir olay, insan, durum, vb. konusunda yeterli bilgiye sahip olmaksızın oluşturulan bir kanı veya tutum. Bir filmin sadece 5-10 saniyelik parçasını görüp filmin 'iyi' veya 'kötü' olduğu kanısına varmak, buna basit bir örnektir. Olumlu veya olumsuz olabilen bu tür kanılarda kişisel beklentiler kadar (gerilim filmlerinden hoşlanıyorsak ve gördüğümüz 'parçada' gerilim varsa, film 'iyidir') duruma özgü etkenler de (baş rolde sevdiğimiz aktörler, aktristler varsa, film 'iyidir') rol oynar.

2. Irk, etnik, din, cinsiyet, meslek, eğitim düzeyi, vb. ile tanımlanan bir grubun üyelerine yönelik çoğunlukla olumsuz, düşmanca bir değerlendirme ve tutum. Son derece duygu ağırlıklı (söz konusu kişilere karşı kuşku, korku veya nefret yüklü), **sterotipik** olan ve tersine kanıtlardan kolay kolay etkilenmeyen bu tür tutumlar, söz konusu kişilerin olumsuz, nahoş özelliklere sahip oldukları inancına dayanır. Önyargılar tipik olarak ebeveynlerden, arkadaşlardan, sosyal gruplardan alınır ve azınlık gruplarını günah keçisi olarak kullanmak, başkaları karşısında üstünlük hissetmek, vb. ruhsal nedenlerle sürdürülür. Önyargının davranışsal olması, yani davranışlara yansıması gerekmez, hatta kişi önyargılı tutumunu gizlemeyi de tercih edebilir. …

[http://www.termbank.net/psychology/5284.html]

***

STEROTİP: Bir grubun bütün üyelerine yönelik sabit, aşırı basitleştirilmiş, aşırı genelleştirilmiş, genellikle önyargılı bir kanı; bir grubun tüm üyelerinin paylaştığı düşünülen olumlu veya olumsuz özellikleri taşıyan bilişsel bir **şema**. 'Bütün Yahudiler *cimridir*,' 'bütün gençler gürültülü müzik *dinler*,' vs. Kişilerin eşsiz, bireysel özelliklerini göz ardı eden ve hepsine ortak özellikler yükleyen sterotipleştirme, korku, ekonomik sıkıntılar, günah keçisi bulma gibi çeşitli motivasyonları yansıtabilir.

ÖNYARGININ NEDENLERİ:

1- Psikolojik
2- Tarihsel, ekonomik,durumsal, kişiliksel ve sosyokültürel nedenler
3- Sosyal öğrenme: aileden, öğretmenlerden ve akradaşlardan
4- Kategorizasyon :uyaranları sınıflandırarak ya da gruplandırarak algısal alanı örgütleme; herhangi bir şeyi kendiliklerinden bir sınıfın ya da kategorinin parçaları olarak algılama

Özürlü 8 çocuğu olan ve frengi hastası hamile bir kadına rastlasaydınız, ona kürtaj olmasını tavsiye eder miydiniz?

Bu sorunun yanıtını vermeden önce aşağıdaki soruyu okuyun:

Şimdi bir dünya lideri seçme zamanı ve sizin oyunuz da sonucu etkileyecek.
İşte 3 aday hakkındaki gerçekler:
1. aday: Sahtekar siyasetçilerle işbirliği içinde ve falcılara danışıyor. İki metresi olmuş. Paket paket sigara ve günde 8 ile 10 bardak martini içiyor.
2. aday: İki kere işten atılmış, öğlene kadar uyuyor. Üniversitedeyken uyuşturucu kullanmış ve her gece 1 litre viski içiyor.
3. aday: Madalya almış bir savaş kahramanı. Vejetaryan, sigara içmiyor.Nadiren bira içiyor ve evlilik dışı hiçbir ilişkisi olmamış.

Tercihiniz bu adaylardan hangisi olurdu?

Önce karar verin. Kopya çekmek yok. Daha sonra aşağıdaki yanıtlara bakın!..

1. aday: Franklin D. Roosevelt
2. aday: Winston Churchill
3. aday: Adolf Hitler

Ve bu arada... Kürtaj sorusuna eğer evet dediyseniz, BEETHOVEN' ı **öldürdünüz!**

***

İBRETLİK BİR ÖYKÜ

Uzaklarda bir köyde, kocası, çocuğu doğmadan ölmüş, tek başına yaşayan hamile bir kadın vardı. Kadın, kendisine arkadaş olması için dağda yaralı olarak bulduğu bir gelinciği evinde beslemeye başladı.

Gelincik kadının yanından bir an bile ayrılmazdı. Her ne kadar vahşi bir hayvan olsa da, oldukça uysallaşmıştı. Gelincik kadını çok sevmişti.

Birkaç ay sonra, kadının çocuğu doğdu. Tek başına tüm zorluklara göğüs germek ve yavrusuna bakmak oldukça zordu.

Günler geçti. Kadın bir gün birkaç dakikalığına da olsa evden ayrılmak ve yavrusunu evde bırakmak zorunda kaldı. Gelincikle bebek evde yalnız kalmışlardı. Kadın, gelincik bebeğine zarar verir mi diye, aslında endişeliydi… Ama mecburdu. Aradan biraz zaman geçti ve anne eve geldi. Gelinciği ve kanlı ağzını gördü! Anne çıldırmışçasına gelinciğe saldırdı ve oracıkta öldürdü hayvanı. Tam o sırada içerdeki odadan bir bebek sesi duyuldu. Anne odaya yöneldi…. Ve odada beşiği, beşiğin içindeki bebeği ve bebeğin yanında duran parçalanmış yılanı gördü. (Ken Blachard'dan)

S. Oky.